

Minimální preventivní program – ZŠ Senohraby, 2017/18

ZŠ Senohraby je **venkovská škola**, kterou v současné době navštěvuje 116 žáků 1. – 5. ročníku, v pěti třídách, děti jsou takřka v **rodinném prostředí**.

Základem našeho pedagogického působení je vést děti k ohleduplnosti, vzájemné spolupráci a schopnosti vyjádřit adekvátně svůj názor. Z těchto důvodů na škole ke zjevnému **rizikovému chování /šikana, kyberšikana, problematika různých závislostí (alkoholová, kuřácká, drogová, hazardní hry, mentální anorexie)/** nedochází. Tuto problematiku však nepodceňujeme, problémy, které v tomto ohledu vyvstanou, jsme připraveni včas rozpoznat a okamžitě řešit. Naším cílem je však především preventivní působení na žáky, to znamená **předcházení** všem těmto problémům.

Problematika **kouření a konzumace alkoholu** je ovšem složitější. Nemůžeme se tvářit, že se to netýká i našich dětí, zejména 5. ročníku. Víme, že s nástupem puberty přichází revolta (potřeba dělat něco zakázaného) a snaha podobat se vzorům. Někdy má bohužel neblahý dopad tolerance těchto jevů v rodině.

U žádného dítěte se neprojevila závislost na nikotinu či alkoholu. Doufáme, že jde pravděpodobně o malou frekvenci pokusů, pokud k nim vůbec dochází. Usuzujeme tak, protože se většina dětí věnuje sportu a jiným mimoškolním aktivitám v oddílech a kroužcích. Minimum dětí pobíhá zcela bez dozoru venku a vliv má i vesnické prostředí, ve kterém se nepadno cokoli utají. Děti jsou také z hodin předmětu Prvouka a Přírodověda s riziky kouření a pití alkoholu (i požívání jiných drog) obeznámeny.

Jsme si však vědomi **potenciálního nebezpečí**, které hrozí, pokud se tyto děti k dalším **nebezpečným drogám** dostanou a to zejména po přechodu na jinou školu (druhý stupeň, případně gymnázium). Zde má ovšem také nezastupitelnou úlohu **výchova v rodině**.

Stále častěji se u dětí projevuje závislost na internetu, mobilních telefonech a počítačových hrách. Děti u počítačů, mobilů a tabletů tráví více času, proto je důležité jim v dětském věku časově omezit používání IT technologií.

Primární prevence v oblasti hazardního hráčství na naší škole:
blokování hazardních serverů na internetové síti - počítačová učebna zabezpečený internet na škole
jasná pravidla pro používání informačních technologií
problematika probírána na hodinách informatiky
Zapojení rodičů -informovat je o dodržování zásad, které mohou předcházet problémům s hráčstvím jejich dětí

Tento Minimální preventivní program pro ZŠ a MŠ Senohraby byl zpracován jako nástroj předcházení sociálně patologických jevů. Jsou v něm zohledněny místní podmínky naší školy, věková i sociální struktura dětí a rodin.

Program je realizován průběžně po celý rok.

V podmínkách naší školy a vzhledem k věku žáků jsme rozdělili **preventivní působení** do třech základních oblastí:

- 1) Preventivní působení přímo na žáka**
- 2) Působení na rodinu**
- 3) Další vzdělávání pedagogů**

1) Preventivní působení přímo na žáka:

A. Společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli

Kromě společného Školního řádu je v každé třídě **děti vytvořen** „Třídní řád“, ve kterém jsou uvedeny povinnosti a práva žáků, který však bude možno během celého školního roku doplňovat. Vycházíme z toho, že pravidla, vytvořená za spoluúčasti dětí budou také dětmi dodržována bez pomoci vnější motivace. Ve škole pracuje „**Školní parlament**“, jehož členy jsou demokraticky zvolení zástupci - poslanci každého ročníku. „Školní parlament“ se schází každý měsíc s paní ředitelkou školy a projednává problémy a nápady, které toto období přineslo. Poslanci je potom prodiskutují za pomoci třídních učitelů ve svých ročnících.

Jednou za měsíc se sejde celá škola v tzv. **Komunitním kruhu**, kde společně vyhodnotíme uplynulé období a každé z dětí, i každá z učitelek má možnost vyjádřit svůj názor nebo pocit ze života ve škole.

(V současné době se scházíme ve 2 kruzích -1. a 2. ročník; 3. až 5. ročník a 2x do roka celá škola).

Každé dítě má možnost vyzdvihnout chování nebo čin svého kamaráda a věnovat mu „drahokam“. I v průběhu kruhu se snažíme vyřešit některé nedostatky v chování nebo alespoň na ně poukázat. Během celého školního roku pak podle situací, které nastanou, diskutujeme o problémech samozřejmě i v rámci ostatních předmětů. Menší komunitní kruhy probíhají nejméně jednou týdně v rámci jednotlivých tříd.

B. Osobnostní rozvoj žáků

Uvědomujeme si, že **spokojené a zdravě sebevědomé** dítě má daleko větší šanci odolat negativním vlivům okolí a to i v pozdějším období (kdy se tyto vlivy zintenzivňují a zesilují). Snažíme se o takový styl vyučování, aby každé dítě mohlo **najít své uplatnění** a zažívalo opakovaně **pocit úspěchu**. V rámci hodnocení se snažíme ohodnotit a vyzdvihnout především to, co se dětem podařilo, na čem usilovně a poctivě pracovaly. Vedeme je k vědomí, že chybami se člověk učí a že

odstraňování chyb a nedostatků je normální součástí vzdělávacího procesu. Děti se učí zdravému **sebehodnocení** v rámci každé vzdělávací oblasti.

Zvláště v předmětech – Hudební, Výtvarná a Tělesná výchova jsou děti vedeny k tomu, že **není důležitá známka**, ale vlastní prožitek a uspokojení z toho, že na něčem zajímavém a přínosném pracovaly, že se něco nového naučily. Děti jsou v nich hodnoceny vesměs kladně, jejich výtvary jsou prezentovány na výstavách a na besídkách.

V tělesné výchově dbáme na ohleduplnost a fair – play chování v průběhu her a soutěží.

Naším cílem do budoucna bude zavést takovou formu hodnocení (a to nejen ve výchovných předmětech), která bude dostatečně individuální a povede ke **zvnitřnění motivace k učení**.

Navštěvujeme s dětmi řadu kulturních akcí a prožitkově-vzdělávacích programů, na letní i zimní školy v přírodě (viz www.zsseno hraby.cz). Zážitky z těchto akcí umocňují **pozitivní ladění osobnosti** dětí a probouzejí v nich chuť zajímat se o různorodé oblasti lidského konání v dobrém slova smyslu.

Věnujeme zvýšenou pozornost žákům problémovým, s horším prospěchem, dětem z rodin s méně podnětným rodinným zázemím. Každý týden probíhá doučování těchto žáků.

Snažíme se vést děti k **ohleduplnému chování**, **nepreferujeme soutěživost** a naopak nadanější a schopnější děti jsou vedeny, aby méně nadaným **pomáhaly** a slabší **chránily**.

C. Výchova ke zdravému životnímu stylu

Zejména v hodinách **Prvouky, Přírodovědy a Tělesné výchovy** se snažíme vštípit žákům přesvědčení, že **zdraví je základní životní hodnotou, kterou je třeba chránit**, seznamujeme děti se vším, co zdraví škodí, vedeme je k tomu, aby i samy dokázaly rozpoznat znaky zdravého životního stylu, snažíme se potřebná **témata nenásilně propojit** s probíranými učivem. Prostředkem k tomu je nám také koncepce školního **Programu environmentálního vzdělávání**, která provází naše působení na děti. Vštěpuje jim, že **člověk je součástí přírody**, je zde pouze díky ní a nechce-li si sám ohrozit svou existenci, musí přírodu chránit. Chceme, aby děti věděly, že zdraví člověka také závisí na tom, v jakém prostředí žije a jakým způsobem žije a je tudíž **sám za své zdraví odpovědný**. Zároveň vedeme děti k uvědomění si různých druhů nebezpečí (např. šikana, hazardnímu hráčství, týrání, doprava, extrémní sporty) a možnému předcházení těchto rizik. Snažíme se u dětí prostřednictvím výtvarných a hudebních činností posilovat vědomí, že ve světě kolem nich jsou krásy a hodnoty. Tento styl výchovného působení **potlačuje vlivy konzumního způsobu života**, které na děti působí ze všech stran.

D. Rozvoj schopností diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty

Nezastupitelné místo zde má dramatická výchova. V hodinách Českého jazyka, Prvouky a Přírodovědy vytváříme modelové situace, které mohou nastat a pomocí různých dramatických technik je s dětmi řešíme. Učí se tak **jednat samostatně**, rozhodovat se samy za sebe, **komunikovat, spolupracovat a soucítit** s ostatními. Učí se nebát se projevit své emoce, snažit se je ovládat.

Také v ostatních předmětech vedeme žáky ke **kritickému myšlení** (tj. umět přizpůsobovat nově nabyté informace svému vlastnímu myšlení, třídit je, ověřovat a doplňovat).

Chceme, aby žáci uměli **vyjádřit svůj názor** i klást otázky, používat vhodné formy komunikace, **umět říci „ne“**, dokázat odmítnout nabídku, **svěřit se** svými pochybnostmi rodičům i učitelům. Důležitou možností vyzkoušet si vyjádřit srozumitelně svůj názor je Školní parlament a Komunitní kruh školy (viz výše).

V Prvouce, Vlastivědě a Přírodovědě, ale i dalších předmětech stále více uplatňujeme metody **kooperativního učení**, při nichž se děti učí navzájem spolupracovat a smysluplně ve skupině vrstevníků diskutovat nad daným problémem.

Další příležitostí, kdy mají děti možnost **řešit konflikty, učit se toleranci a empatii**, ale zároveň **brzdit své negativní emoce** jsou hodiny **Tělesné výchovy**, také společné pobyty na **ozdravném pobytu** i soužití ve **školní družině**. Snažíme se také realizovat různé **besedy** pro žáky, s přihlédnutím k jejich věku, na téma **šikany, kyberšikany, sexuální výchovy a problematiky různých závislostí (alkoholová, kuřácká, drogová, hazardní hry, mentální anorexie)** s externími pracovníky – z řad policie, psychologů, lékařů apod. Domníváme se, že setkání s profesionálem a odborníkem obohacené o ukázky z praxe, bude pro žáky značně podnětným zážitkem.

E. Nabídka mimoškolních a zájmových aktivit

Během roku pořádáme velké množství různých **kulturních a poznávacích programů** (divadlo, koncerty, návštěvy muzeí a výstav, programy primární prevence organizované Cestou integrace , společně organizujeme **vystoupení, vánoční koncert, besídky, výstavy vlastních prací, akademii**, vytváříme vlastní internetové stránky(www.zssenohraby.cz).

Na škole pracuje mnoho **zájmových kroužků** – keramický, herecký, zpěv, flétna, počítače, malý zoolog, sportovní hry, plavecký, angličtina, florbal, orientační běh, gymnastika, šachy, hokus - pokus, deskové hry, šikovné ručičky, ...

Každoročně vyjíždíme na pětidenní ozdravný pobyt, zaměřený na poznávání přírody a historie různých částí České republiky a zimní týdenní pobyt s lyžařským výcvikem.

Jako škola se účastníme **sportovních a soutěžních akcí**. Místní **fotbalový oddíl**

vede 2krát týdně žákovské tréninky, **Sokol** pořádá cvičení pro děti a gymnastiku, Sbor dobrovolných hasičů má také svůj dětský tým.

Místní lyžařský oddíl pořádá několikrát do roka **závody v běhu na lyžích a v přespolním běhu**. Děti jsou o akcích dostatečně informovány, zde ovšem narážíme na menší zájem rodičů.

Aktivní občané pořádají každoročně letní Cestu pohádkovým lesem, které se účastní (i pořádá) velké množství dětí a učitelů. Pro neorganizované sportovní vyžití dětí má velký význam **školní zahrada, která** byla dovybavena několika prolézačkami a lavičkami, vystavěno bylo hřiště s umělým povrchem a postaven altán, který je možno využít jako venkovní učebnu. Před budovou školy byl vytvořen malovaný labyrint pro chvíle odpočinku.

2) Působení na rodinu:

V rámci možností se snažíme působit i na rodiny žáků, a to zejména v těchto oblastech:

A. Vytváření kladných vztahů mezi rodinou a školou

Snažíme se být školou otevřenou, **včas a kvalitně informovat**, vtahovat rodiče do dění ve škole a umožňovat jim aktivně se podílet na rozhodování (viz Školská rada, dotazníky, třídní informativní schůzky, komunitní kruh s rodiči). V předsíni školy a na venkovní zdi jsou obnovovány **nástěnky**. Jsou zde vystavovány dětské práce a informace, fotografie ze zajímavých akcí školy, z mimoškolní činnosti. Každý rodič se může kdykoliv (po telefonické domluvě) **zúčastnit vyučování**. Každá učitelka je rodičům k dispozici ke **konzultaci**.

Vytváříme vlastní internetové stránky (www.zssenohraby.cz), které jsou pravidelně aktualizovány. Každoročně probíhá na škole **Den otevřených dveří**.

B. Získání rodičů pro spolupráci

Rodiče se školou velmi dobře a všestranně spolupracují. Při akcích mimo školu jsou rodiče vždy vítáni, pravidelně pomáhají při **školním sběru** papíru, hliníku a PET víček. Účastní se také ochotně jako „**dodavatelé zásob**“ (potravin a materiálu) pro mimoškolní akce, např. Vánoční dílny apod. Někteří rodiče se podílejí také na péči o školní zoo koutek, další rodiče pomáhají jako pomocný pedagogický doprovod na akcích mimo školu. Několik rodičů vede sportovní a další kroužky, rodiče též působí jako instruktoři na lyžařském výcviku.

Děti ze školy se pravidelně účastní při akci „Vítání občánků a Vánoční zpívání“, což se samozřejmě neobejde bez zapojení rodičů v jejich volném čase.

Každý rok probíhá **setkání rodičů předškolních dětí** s paní ředitelkou a budoucí třídní učitelkou, jejímž cílem je hlavně seznámení se

se způsobem vzdělávání a navázání spolupráce. Pro budoucí prvňáčky se organizuje Škola před školou.

Rodiče prvňáčků mají pravidelné semináře Seznámení s matematikou prof. Hejného.

Škola o své práci a zajímavých akcích pravidelně informuje v obecním časopise **Hláska** a na www.zssenohraby.cz.

Již několik let se mezi rodiči objevují **spenzoři**, ochotní přispět na vybavení školy a akce školy.

C. Společné akce školy a rodičů:

Pořádáme akce, do kterých se mohou aktivně zapojit nejen žáci, ale i jejich rodiče.

Organizujeme každoročně **Vánoční koncert, Vánoční dílny** s výrobou drobných vánočních dárků. Těch se mohou zúčastnit společně s dětmi a učitelkami rodiče, prarodiče, sourozenci a další přátelé školy. Obdobně pořádáme závěrečnou **Akademii** k ukončení školního roku. Na tu připravujeme společně s dětmi již několik měsíců dopředu program, školu zdobíme všemi možnými pracemi a výtvary dětí. Škola je tak **otevřeným prostorem pro společné setkávání** obyvatel Senohrab různých generací.

3) Další vzdělávání pedagogů:

Základem dobré školy jsou samozřejmě vzdělaní učitelé, ochotní dále na sobě pracovat a získané dovednosti a znalosti poté při vyučování též využívat. Čteme **odbornou literaturu** a odborné články v novinách či časopisech, snažíme se čerpat z nabídky pedagogických center a jiných subjektů, poskytujících **další vzdělávání pedagogů**. Někteří absolvují vhodná školení a **kurzy** jako jednotlivci, snažíme se pořádat také týmová školení pro celý pedagogický sbor. Vzhledem k **malému počtu vyučujících** (6) na škole není problém **ihned** si svoje zkušenosti a informace předávat, **spolupracovat**, případné **problémy společně řešit**.

Paní učitelka ze 2. třídy absolvovala lektorský kurz Etické dílny organizace Hope4kids,z.s.

Od 1. 9. 2017 je naše škola zapojena do projektu spolufinancovaného Evropskou unií. Projekt je zaměřen na osobnostně profesní rozvoj pedagogů, společné vzdělávání dětí a žáků, usnadnění přechodu dětí z mateřské školy do základní školy, podpora extrakurikulárních aktivit, spolupráce s rodiči dětí a žáků.

Ve školním roce 2017/18 budou realizovány programy primární prevence

Programy pořádá Sdružení Cesta integrace , o.p.s .- centrum primárních programů. Programy jsou financovány z grantu Krajského úřadu Středočeského kraje.

1. třída

Moje třída a já

První pomoc - odřené kolínko, to nic není!

2. třída

Moje třída a já

Zdravý životní styl - můj zdravý den

První pomoc

3. třída

Sebepoznání, nastavení pravidel spolupráce

Komunikace - umět se společně dohodnout, aktivní trávení volného času

První pomoc

4. třída

Moje role ve třídě - pravidla třídy, spolupráce

Komunikace - umět se společně dohodnout, aktivní trávení volného času

První pomoc

5. třída

Komunikace, spolupráce, respekt

Bezpečně po virtuálním světě, prevence netolismu

První pomoc

Plán primární prevence na školní rok 2017/2018 v jednotlivých ročnících je přiložen v příloze.

Závěr

Jsme hrdí na to, že naše škola má **rodinný charakter**, že každé dítě je bráno jako člen jedné velké rodiny a tuto výhodu školy si chceme udržet i do budoucna. Jádrem našeho snažení je výchova dětí k **respektu** a **ohleduplnosti** vůči druhým i vůči okolí, k **vzájemné pomoci** a k **toleranci**, k **samostatnému myšlení a konání** a k **osobní zodpovědnosti**. (Z těchto zásad jsme vycházeli při tvorbě **Školního vzdělávacího programu – „Škola, ve které máme na děti čas“**).

Tato „filozofie“ školy umožňuje každému dítěti uvědomit si svou vlastní jedinečnost a důležitost své existence i jedinečnost okolního světa.

Doufáme, že všechny tyto snahy vytvoří potřebný základ pro to, aby naše děti v budoucnu dokázaly **odolávat negativním vlivům okolí**.

V Senohrabech dne 1. 9. 2017

Vypracovaly:

Mgr. Havlíčková Kamila, metodik prevence sociálně patologických jevů

Mgr. Šárka Hájková Heřmánková, ředitelka školy